

Антропологија животне средине, силабус и образложење предмета

Студијски програм: Мастер академске студије етнологије и антропологије

Назив предмета: Антропологија животне средине

Предметна наставница: доц. др Јелена Ћуковић

Статус предмета: изборни (јесењи семестар)

Број ЕСПБ: 6

Услов: читање и разумевање енглеског језика

Циљ предмета

Циљ предмета Антропологија животне средине је да упозна студенте мастер студија са могућностима које им у оквиру њихових истраживања отвара промишљање простора у ком је оно смештено. Животна средина схваћена као физичка манифестација културних образаца постоји као сегмент сваког антрополошког истраживања те су активности на курсу у служби образовања адекватне методологије за анализу одређене студије случаја, односно истраживачке теме кандидаткиње или кандидата.

Исход предмета

Студенткиње и студенти које односно који с успехом финализују курс моћи ће да у своје завршне радове инкорпорирају анализу прстора/околине/средине својих истраживања. Биће упознати са концептима попут станишта, културног пејзажа, (не)места, упознаће се различитим перцепцијама природе и основним етноеколошким појмовима како би могли да продубе своја истраживања у оквиру одабраних тема.

Садржај предмета

Теоријска настава

Антропологија животне средине (енвиронментална антропологија) је курс који се тиче утицаја животне околине на људске заједнице али и начинима на које људи интервенишу у саму околину. Предмет садржи сегменте који се баве различитим „стаништима“ односно животним околинама (утврђене категорије руралног и урбаног и све оно између), динамиком мењања просторног контекста у глобализацији, анализом свих чиниоца и детерминанти неке околине итд.

Практична настава /

У оквиру курса студенти ће са предметном наставницом анализирати средину у којој се одвија њихово истраживање, или средину коју описују испитаници у својим наративима, идеалтипске жанровске животне средине и сва значења која са собом носе. Методологија антропологије простора користи елементе урбане антропологије, антропологије материјалне културе, невербалне комуникације (проксемика), еколошке антропологије и других подисциплина антропологије и етнологије, те ће на вежбама и у оквиру консултација студенти савладати оптималну употребу различитих теоријских оквира за своје теме.

Обавезна литература

- Appadurai, A. 1991. Global Ethnoscapes. Notes and Queries for a Transnational Anthropology. In *Recapturing Anthropology*, ed. Richard G. Fox, 191–210. Santa Fe, NM: School of American Research Press.
- Arias-Maldonado, M. and Trachtenberg, Z. (eds) 2018. *Rethinking the Environment for the Anthropocene: Political Theory and Socionatural Relations in the New Geological Epoch*.
- Bogdanović, B. 2019. The anthropology of the city, the political construction of space. Beograd: Etnografski institut Sanu.
- Cronon, W. 1995. The Trouble with Wilderness: or, Getting Back to the Wrong Nature. In *Uncommon Ground: Rethinking the Human Place in Nature*, ed. William Cronon. New York: W. W. Norton & Co.
- Đurić, J. 2011. Antropo(bio)centrizam i odnos sa okolinom, *Filozofija i društvo* br. 3: 175–192.
- Guarasci, B. L. 2018. The Architecture of Environment: Building Houses along the Great Rift Valley in Jordan.” *International Journal of Middle East Studies* 50, no. 3: 513–36.
- Gulin Zrnić, V. 2006. Antropološka istraživanja grada. U *Promišljanje grada. Studije iz nove urbane antropologije*, ur. Setha M. Low, 7–17. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk
- Ingold, T. 1992. Culture and the Perception of the Environment, in E. Croll, D. Parkin, (eds), *Bush Base – Forest Farm: Culture, Environment and Development*, London: Routledge, str. 39-56
- Kopnina, H. and Shoreman-Ouimet, E. 2017. *Routledge Handbook of Environmental Anthropology*
- Lavau, S. 2011. The Nature/s of Belonging: Performing an Authentic Australian River.” *Ethnos* 76, no. 1: 46–64.
- Liebow, E. B. 1997. Environmental Anthropology, in *The International Handbook of Environmental Sociology* Michael Redclift, Graham Woodgate (eds). Cheltenham, UK: Elgar, 147–159
- Little, P. E. 1999. Environment and Environmentalisms in Anthropological Research: Facing a New Millenium, *Annual Review of Anthropology*, Vol. 28, 253–284.
- Matošević, A. 2011. *Pod zemljom: antropologija rudarenja na Labinštini u XX. stoljeću*, Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku
- Mavhunga, C. C. 2014. *Transient Workspaces: Technologies of Everyday Innovation in Zimbabwe*. Cambridge, Mass.: MIT Press.

- Meggors, B. J. 1954. Environmental Limitation on the Development of Culture, *American Anthropologist*, New Series, Vol.56, No. 5. Part 1 (Oct.): 801–824.
- Merchant, Carolyn. 2003. *Reinventing Eden: The Fate of Nature in Western Culture*. New York: Routledge.
- Mikhail, A. 2011. *Nature and Empire in Ottoman Egypt: An Environmental History*. New York: Cambridge University Press.
- Milton, K. 1996. *Environmentalism and Cultural Theory: Exploring the Role of Anthropology in Environmental Discourse*. New York: Routledge
- Mirkov, A. 2016. Quality of life in town: views and actions of inhabitants of certain towns in Serbia. in *Sociologija* 58, 232-244.
- Petrović, N. i Škrbić, B. 2016. Ekološke vrednosne orijentacije i spremnost na aktivizam u Srbiji. U *Zbornik radova - Geografski fakultet Univerziteta u Beogradu*, (64), 47-71.
- Pulido, L. 2016. Geographies of Race and Ethnicity, II: Environmental Racism, Racial Capitalism and State-Sanctioned Violence. *Progress in Human Geography* 41, no. 4: 524–33.
- Redclift, and Woodgate. (eds) 1997. *The International Handbook of Environmental Sociology*, Cheltenham, UK: Elgar.
- Rihtman-Auguštin, D. 2002. *Ulice moga grada: Antropologija domaćeg terena*. Beograd: XX vek.
- Steward, J.H. 1950. *Area Research: Theory and practice*. New York: Social Science Research Council.
- Vučinić-Nešković, V. 2008. Transformisanje kuće i crkve na Badnji dan u Boki Kotorskoj, Crna Gora. *Etnoantropološki problemi* 3(3), 103-128.
- Whyte, K. P. 2017. Our Ancestors' Dystopia Now: Indigenous Conservation and the Anthropocene. In *The Routledge Companion to the Environmental Humanities*, Ursula K. Heise, Jon Christensen, and Michelle Niemann (eds), 206–215. New York: Routledge.
- Žikić, B. 2007. Korišćenje javnog prostora od strane intravenskih korisnika droge u Beogradu-mesta, upravljanje rizikom i navike. *Glasnik Etnografskog instituta SANU* 55(1), 103-114.

Број часова активне наставе, теоријска настава: 4+1

Методе извођења наставе: дискусионе групе, консултативна настава, семинари

Комбиновани метод извођена подразумева теоријску наставу, вежбе на којима ће се обрађивати конкретни примери и додатне консултације по потреби.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе: анализа задатог простора (70 поена)

Завршни испит: испит, познавање теоријских коцепата (30 поена)